ఆంధ్రభూమి వివిధ వ్యాసావళి

ఆదివారం 9-10-1977

ఫెలో ప్యాసింజర్

పి. హెచ్. ఎస్. శర్మ

బ్రింగోలు స్టేషనులో. హైదరాబాద్ ఎక్స్‌ప్రెస్ ఎక్కిన వేళ నా కోసం రిజర్వ్ చేయించుకొన్న సీట్లో కూలబడ్డాను. ఇచ్చింది సింగిల్ సీటు. పరుగు కొని కూర్చొని చుట్టూ ఉన్న వారినంతా ఒకసారి పరికించాను. తెలిసిన వాళ్ళెవరూ కనపడక పోవటంతో కాస్త ఉత్సాహం వచ్చింది. కారణం నేను ఇంటర్వ్యూకి బయలుదేరటం. ప్రతిసారీ ఎవరో ఒకళ్ళు తెలిసినవాళ్ళు తోడుగా రావటం మామూలయింది ఈ సారి ఆలాకాకుండా పోవడంతో ఈ ఇంటర్వ్యూ తుస్సుమనిపిస్తుందని ధైర్యం వచ్చింది

అయితే ఒంటరిగా ప్రయాణం చేయటం అంత బోర్‌మరోటి లేదనే వాళ్ళలో నేనూ ఒకణ్ణే. ఒకవేళ ఒంటిగా పోవలసి వస్తే ఎవరో ఒకరిని పరిచయం చేసికోవటంసరదాగా కాలక్షేపం చేయటం నాకు అలవాటు. ఏమ జీవితం ఏమ ప్రతుకు అంటూ ఓపరిధిలో ప్రయాణం చేసే వాళ్ళంటే పరమ అవహ్యం నాకు. నలుగురితో కలిసి మెలిసి పనిస్తూ వాళ్ళఅనుభవాలు తెల్సుకొంటూ జీవితానికి ఒక మార్గం వేసికోవటం చాలా అవసరమనే భావిస్తాను.

సరే! అసలు విషయానికి వద్దాం! చుట్టూ అందరినీ ఒకసారి చూశాక, ఎదురుసీట్లో ఉన్నాయన వంక దృష్టి సారించాను. యాభై పంపత్సరాలు ఉండవచ్చు. లావుతో పెద్ద మనిషిలా ఉన్నాడు (పేరే అర్థాలు. తీవి కోకండి) సిగరెట్ కాలుస్తూ ఏదో పుస్తకలోకంలో విహరిస్తున్నాడు. మనిషి కాస్త రిజర్వ్‌డ్ అనిపించినా. కజర్లల్లో పెడితే కాలక్షేపం చేయవచ్చు అనిపించింది

జేబులో నుండి అగ్గిపెట్టె తక్కగా కనిపిస్తోంది. సరే! ఉండనే ఉండిగా అయిదం! ప్రయాణాల్లో ఒక్కగా స్నేహాన్ని కలిపేది. అసలు స్నేహం అనే దానికి మూలమైన పరిచయాన్ని కల్పించేది. నిప్పు. ఆ నిప్పుకోసమే ఆయనని విహరించే కామ్రేడ్ మన లోకానికి తిప్పాను.

పుస్తకం పక్కన పరేసి మాట్లాడ కుండా అగ్గిపెట్టె ఇచ్చాను. సిగరెట్ కాల్చుకొన్నాను.

"ఏం పుస్తకం సార్?" అగ్గిపెట్టె ఇస్తూ అడిగాను.

"ఇదా!" ఓ చిరునవ్వు నా మొహాన పారేశాడు. "మీకు నచినవన్నీ కాదులే," పాపాత్ముడు! అదుగుతాడేమ కొన్నాడిల్లే ఉంది.

"పైథో విలాసపి బుక్." ఏమను కొన్నాడోగాని మళ్ళీ తానే చెప్పాడు

"మీరు హైదరాబాద్ వస్తున్నారా" లైన్ పెట్టి ప్రయత్నంచేస్తూ అడిగాను,

"అవును! మీరూ?"

"నేనూ అక్కడికే నేనండి! ఇంత క్లిరంత ఎప్పుడూ పోలేదు ఇంటర్వ్యూకి వెళ్ళాలి!"

"ఏం తప్పదు వారు! రెండో ప్రశ్న ఎదురు మంచి రావటంతో కాస్త పంతం వచ్చింది ("గురుడూ! ఎప్పు డేషన్‌కు పోయావా! ఎంత మంచి టాపిక్ తెచ్చావు నాయనా! దీంతో విజయవాడ వరకు వస్తా! కాచుకో." "ఇవన్నీ మనసులో మాటలు మనుకుండి!")

"వి. ఎ ఏటా పుక్కుకొన్నా సార్! దానికి కాలాలా డైపు సర్టిఫికేట్లు రెండు ఉంచాను"

"ఊహుం!" అన్నాడు అంతే ఓనిమిషం వరకు మాట్లాడలేదు దుర్మార్గుడా! ఇంత లిబరల్‌గా మాట్లాడినా ముంగిలా వచ్చేసేరా! లాభంలేదు మనమే ముందడుగు వేద్దాం.

"ఏంచదువో! ఏమిటో! చదవంగానే ఉద్యోగాలు రావుకదా! చదువుకు తగిలే పనిదాంట్లో సంపాదిస్తూ ఉద్యోగ ప్రయత్నాలకి తగిలిస్తారి సార్! అసలీ చదువులకి పెట్టే డబ్బుతో ఏ టీడీకొట్టో పెట్టుకుంటే హాయిగా బ్రతకవచ్చు" టాపిక్ తాడు (ప్రాంతోత్సవం) దొస్తే తెంపాను.

"అయితే అంతా ఉద్యోగం కోసమే చదువుతున్నా?" పరవాలేదు, అడుగు పెట్టాడు.

"మాటోటి మన్య తరగతి ప్రతుకు లకు అంతేగదండి!" అన్నాను.

"అదే తప్పు. ఎమ్మెకెషన్ హెడ్ అల్వేస్ ఇట్సఫోన్ వాల్యు." ఇక మొదలెట్టాడండి: ఎదినిమిషాలు ఎత్త కుండ్రదన్ దంచాడు. నేను "ఊ" కొట్ట డంతో విప్తి కాదనే వాయింట్లు ఒక్కటీ లేవు.

మరో పాపుగంటకి టాపిక్ మారింది రాజకీయాల్లో ఎగ్జామ్. అయినదానన్నిటి నేను కాదనటం, నేను దేను అన్నవి అయిన కాదనటం, వాదోప వాదంలో సీరియస్‌గా చర్చించు కొంటున్నామ్మ ఎన్ని సిగరెట్లు కాల్చాడో గాని, అయిన ఒక సిగరెట్లు ఆపర్ చేశాడు. విజయ వాడ చేరేసరికి ఆయన పెట్టెకూడా నాకే చేశాను.

విజయవాడలో "టీ" పుచ్చుకొని సిగరెట్లు అంటించాము, ఈ సారి మా చర్చ విడిపోయి నమస్య మీదకు వెళ్ళింది

"మనలో పెద్దఖర్చు ఉండాయ్. ప్రతి ఒక్కళ్ళు రికమెండేషన్. లేక పోతే డబ్బు. ఈ రెంటిలో ఏదున్నా నిమిషాలమీద ఎన్నై పోతుందనుకుం టాడు. కానీ మెరిట్ కాండిడేట్సకు ఎక్కడైనా భాస్యం ఉంది. కేవలం ముప్పైబదు మార్కులతో స్వాతంత్ర ఉద్యోగాలకు ముందుంటే వీళ్ళకి గుర్తింపు ఎలా వస్తుందో నాకర్థం కాదు"

"పొనమకోండి అందరికీ పస్తుకాను లాలాంటే ఎలాగండి! ఫర్ట్‌క్లాస్ ఉంటేనేకదా! పస్ట్‌క్లాస్ వచ్చిన తెలిపేటో అంతటితో అవాలనిపించినా. మళ్ళీ పొడిగించాను.

"అయినా కేవలం మెరిట్ మీదే జాబ్స్ వస్తున్నాయా! ఎమో నాకునమ్మ కంలేదు" అన్నాను.

"నానా! మెరిట్సకు ఎప్పుడైనా భాస్యముంది. కాకపోతే ఈ ఆర్థికపరి స్థితులలోనే ఈ రికమెండేషన్స్" నా అభిప్రాయాన్ని ఆయన ఒప్పుకో లేదు. దాంతో నాకు అసహ్యాన్ని కలిగించి లనే పట్టుదల పెరిగింది.

"చెదుసార్! మీకు ఒక చిరుద్యోగి కొదుకు ఉన్నట్లయితే తెలిసేది. ఎప్పు డైనా ఇంటర్వ్యూకి వెళ్ళిన వాళ్ళని అడిగి చూడండి వాళ్ళే చెబుతారు. అసలు ఈ ఇంటర్వ్యూచేసే ఆఫీసర్లని చూస్తుంటేనే నాకు తిక్కరేగుతుంది. వాళ్ళ అభ్యర్థికి ఎప్పుడో రిజర్వ్ అయి ఉంటుంది ఆ ఉద్యోగం, ఇంటర్వ్యూ అన్నీ నామకార్థం. దాంతో వాళ్ళు చేసే ప్రశ్నలకి ఇచ్చే ఉద్యోగానికి పొం తన ఉండదు. మీకు చెప్పి అయిందా? కట్నంఎంత? పిల్లలా? గమనాన్ని ఉద్యో గానికి ఈ ప్రశ్న రెండుకండి? అసలు నేనే ఏ మినిస్టరినో అయితే ఈ ఆఫీ సర్లు అందర్నీ ఇంటర్వ్యూ చేసి ఇం టర్వ్యూ అంటే ఏమిటో చూపిస్తా! వీళ్ళని కూడా ఒకరోజాటు పరంధాలో నిలబెట్టి తర్వాత ఇంటర్వ్యూకి దమ్మంటే అప్పుడు తెలుస్తుంది. ఆ పక్కనుండాలో ఇంటర్వ్యూకి వచ్చిన వాడనిన్నికనికి పొట్లు పడుతుంటాడో!" కాస్త ఊపిరి పీల్చుకొని ఆయన వంక చూశాను. నన్ను బాగా పరికించి చూస్తున్నాడని పించింది. ఇక ఇప్పుడు ఆపితే లాభం లేదు. గురుడికి ఇప్పుడే మన ప్రతాపం చూపాలి.

"ఇంటి దగ్గర, తనపడిన ప్రతి దానికి పెద్దమంటాడు. పదిరూపాయ్ల నిచి తిరిగి ఏదోరాయి తగలదా అంటాడు. ఇన్నటికి పదకొండు రూపాయ్ల నిచినాను. ఏదోఒకటి తగులుతుందని. తగలేదను కోండి. ఇహనుంచి అప్లికేషన్ పిన యాయం అంటూ...నాకు పెరీ ఓ పిన్నాయాలు పెట్టి పంపుతాను అప్పుడైనా ఉద్యోగం ఇస్తారేమో" జోకుగా అన్నాను.

ఆయన ఒక చిరునవ్వు పెలిగిం చాడు మళ్ళీ మొదలెట్టా "ఇతిహాసా వస్తుందని అలా లేదనుకోండి. కాకపోతే ఈ తళ్ళకు భాగ్యనగరాన్ని చూపే భాగ్యం కలిగిద్దామని" అన్నాను.

"ఇంతకూ దేనికి మన్నా అప్లయ్ చేసేందు" ఉద్యోగం ఇస్తుంటే బాగ ఖర్చే అడిగాడు.

వివరాలన్నీ చెప్పి మీకు ఎవరైనా తెలిసిన వారున్నారా సార్" అడిగాను.

"అబ్బే" అలాంటిదేమీ లేదు అన్నట్టు చెప్పాడు.

ఇంతలో హైదరాబాద్ చేరటం. ఒక కొత్తరకం "షేక్‌హాండ్స్ ఇచ్చు కోవటం "ఇట్ యువర్ ఆఫీస్" అంటూ ఆయన వెళ్ళిపోవటం అనేకసా మామూలు కథే!

స్ప్రింగ్‌డోర్ తెరుచుకొని లోపలకు అడుగు పెట్టాను ఎదురుగా ఐదు గురు కలిసిం దాడు ఒక నమస్కారం పారేసి నిలబడ్డాను.

"యువర్ నేమ్‌ప్లీజ్" మధ్యలో కూర్చున్న వ్యక్తి అడిగాడు ఆయన వంక చూస్తూ "రాజా" అన్నాను అప్పటికా తలవంచుకొని ఏదో వ్రాస్తున్న ఆయన తల ఎత్తగానే నా గుండె నీరైపోయింది. కాళ్ళలో వణుకు ప్రారంభమైంది. చెమటలు పడుతున్నాయి. మళ్ళీ ఆయనే ఏదో అడిగాడు. మేము! "అంతే ఏం చెప్పాను. నాకేతెలీదు "యుమెగో" అనంగానే బయట పడ్డాను.

ఏదీ నాకవలు జుట్టిలేదు. ఎంత దర్జాగా వాగాను ఆయన ముందు. ఆయన పిగిరేట్లు పొంత పొమ్మాలా వాడుతున్నా... ఇక ఏదున్న ఒకటే తక్కువ అడేసరికి ముందుగా ఆయనే ఇంటర్వ్యూ చేసేగుడుని తెలిస్తే... అబ్బ ఎంతదాము! మునలి తల్లితండ్రి పెళ్లికాలవలసినవెల్లెళ్ళు తదుపుతుంటున్న తమ్ముళ్ళు... పెద్ద కొడుకుగా నా బాధ్య తలు. ఎన్నిక్షణాలు అల్లేవని! దిగులు ముఖంతోనే బండెక్కాను చేచిక్కిన అవకాశం జారిందని ఏడుస్తూ!

* *

వారంరోజుల తర్వాత అసు కొం టాను. పోస్టింగ్ ఆర్డర్స్ వాటితో ఒక కవరు వారంలోగా చేరుకొని కవరు విప్పాను.

డియర్ రాజా,

ఆశ్చర్యపోకు. కాకతాళీయాన్ని విన్నరించకుండా. నీతుమంచిమార్కులు రేకపోయిన ఉద్యోగం ఇస్తున్నాను. కారణం. నీలో మార్కులు ఉండవని ప్రాక్టికల్‌గా చూపాలనుకున్నా ఏప్రిల్ నా-కీ పెలోవి

శ్రీనివాసరావు

* *

కవుకు. ఇంటర్వ్యూఆఫీసర్లుఎక్కడో ఉంటారు. వాళ్ళని కలిపెట్టిలేము, విధుద్యోగులైన మీరంతా(నేను ఉద్యో గినికదా!) వాళ్ళని ఎక్కడ ఎలిగే అక్కడ ఆడిపోసుకోవడ్డని నిలవో!

నగరంలో కిళ్ళీ కొట్లు

చిలువేరు విద్యాసాగర్

పానీ షాపు

పట్నంలో కొంత మంది తాంబూలం లోకనం తరువాత వేసుకుంటే మరి కొందరు గంట గంటకు వేసుకుంటారు పిందులలో భోజనాల తరువాత తాంబూ లాన్ని అందించడం తరతరాలుగా వస్తున్న వదాతనవాచారం. కోట్ల్వ తులు మొదలుకొని పీదలవరకు వేసు కునే తాంబూలం వర్ణన మన పురాణాల లోను ఉంది. ప్రజలలోను పేరంటాల లోను వివాహాది శుభ కార్యాలలోను ప్రథమ స్థానం తాంబూలందే.

తాంబూలం ఇంత జనప్రియమయి నందుకు హైదరాబాద్ నగరంలో ప్రతి వీధిలోను ఉండే కిళ్ళీ కొట్లే సాక్ష్యం. నగరంలో చిన్న పెద్ద కలుపుకొని. 1,500ల వరకు కిళ్ళీ కొట్లు ఉన్నవి. అబిడ్స్‌లో వున్న కొట్లు నగరంలో చాల ప్రాముఖ్యం బడినవి. ప్రతిరోజూచిన్న కొట్లలో రు 10 నుండి 40 వరకు, పెద్ద పెద్ద కొట్లలో రు 50ల నుండి 100ల వరకు విక్రయాయం లభిస్తుంది. విశాఖ పాలన నుండి వచ్చిన్న కిళ్ళీ కొట్లు ఇప్పటికీ నగరంలో ఉన్నవి. అబిడ్స్, గుల్జార్‌హౌస్, నారాయణగూడ మోండామార్కెట్, అల్‌పా హోటల్, రాష్ట్రపతి రోడ్, రెజిమెంట్ బజార్, బజార్లలోగల కిళ్ళీ కొట్లవద్ద కిళ్ళీంతై కనీసం ఐదునిముషాలైన ఆగి కిళ్ళీ వేయించి వలసివస్తుంది. సినిమా హాలుప్రాంతా లలో గల కొట్లలో వ్యాపారం సినిమా షోలమీద తొలుగా సాగుతుంది. చిన్న చిన్న కొట్లు తొలిదరగా మూసివేసినా పెద్ద పెద్ద కొట్లు, ముఖ్యమైన కూడలిలో గల కొట్లు మాత్రం రాత్రి చాల పొద్దు పోయే వరకు తెరచి ఉంచాయి. ఇలాంటి కొట్లలో విస్ట్ పద్ధతిలా, మన ముఖాల ప్రతి రెండు, మూడు గంటల కొక్కసారి మారుతూ ఉంటారు. వీరికి సహ చేసే కాలము బట్టి వేతనాలు రు 100 నుండి 300ల వరకు ఉంటుంది

తమలపాకుల రకాలు

సాదాపాన్, కలకత్తాపాన్, బంగ్లా పాన్, మత్తైపాన్ ఉరంపాడుపాన్, చెన్నూరుపాన్, బువనగిరిపాన్, తుని పాన్, విజయవాడపాన్, అనిరకరకాల తమలపాకులునగరంలోలభ్యమవుతాయి. సాదాపాన్‌తప్ప మిగిలా పానులు రుచి లోను, వాణ్యతలోను, దరలోను ఎక్కువ స్థాయివి. తమలపాకులమ్మేటోళ్ళు రుకా

ఉపయోగించబడే కాచు (కామ)ను బట్టి కిళ్ళీ రుచి ఆధారపడి వుంటుంది సామాన్యంగా ఇండ్లలో మనం పొడి కాచును ఉపయోగిస్తాము కాని కిళ్ళీ కొట్లలో ప్రత్యేకంగా తయారుచేసిన లడికాచును ఉపయోగిస్తారు. కిళ్ళీలు ఉండే కాచు ఉండలను కిళ్ళీలో వేసి ఒక గంట వరకు వెడివేసి తరిగిస్తారు. దానిలో రుచికి, మంచి వాసన కొరకు జాపత్రి, గసాలు, గులాబి మొగ్గలు, ఏలకులు, వేసి, వేడిగానున్న తరిగిన కాచును కొన్ని గంటల వరకు అరబెట్టి తమలపాకులలో ఉపయోగిస్తారు. ఈ విధంగా తయారుచేసిన కాచు ఎంత పాతది. అయితే అంత రుచి కిళ్ళీకి వస్తుంది.

కిళ్ళీల్లో భేదాలు

కిళ్ళీలలో సాదాకిళ్ళీలు, మసాలా (మీఠా) కిళ్ళీ అర్థాకిళ్ళీ అని తరతరాలు న్నాయి. కాచు, మన్నం, నవ్విపత్తులు లేక వేయించిన పత్తులు వేసిన కిళ్ళీని సాదా పాన్ అంటారు. సాదాపానుతో అర్థకలిపితే అర్థపాన్ అవుతుంది. అర్థాలలో శివాజీఅర్థా, 555 నెంబరు ప్రభాత్ అర్థా, తుఫాన్‌అర్థా, పిరిఅర్థా, గోల్డన్‌అర్థా, అస్గారలీఅర్థా

తాంబూలం అవుల్‌గంజ్, లేంబజార్, మొజంజాహామార్కెట్ మోండామార్కెట్ హైదరాబాద్ ప్రాంతంలో ఉన్నాయి. 2000 సాదా తమల పాకులలోపుగల తాంబూలాన్ని తమ బట్టి రు 20ల నుండి 40ల వరకును, ప్రతి 100 బంగ్లాతమలపాకుల టోకుధర ఐదు రూపాయల వరకును. ప్రతివంద కలకత్తాపానుల ధర రు ఎనిమిది రూపాయల వరకును. బజారన్ ప్రాంతంలో వందు మాత్రపాను ప్రతి వంద అను లకు రు 10 (పది) వరకు అమ్ముతారు.

పీలీపత్తి ఇలా వంద రకాల అర్థా లున్నాయి. ఈ సాదాపానుధర 12 పైసల నుండి ఒక రూపాయి వరకు. ఉంటుంది మసాలా (మీఠా) పానులో కాచు, మన్నం, పత్తులు అవసరంగా రాంపారీ, అమ్మోనియా, బెల్లాం, సిరా మసాలా, లార్మసాలా, ఏలకులు, గులాబిరేకులతో తయారుచేసిన గుల్‌కంద్‌అనే పదార్థాలతోపాటు, సోంపు, పుదీనా నిర్మోలీ, చిల్లగింజల ముక్కలు ఏలకులు, కొబ్బరిపీచు కూడా వేస్తారు. మసాలాపాన్‌ధర 0-15 పైసల నుండి 0.50 పైసల వరకు ఉంటుంది.

కిళ్ళీలకుపయోగించే పత్తులు, సోంపులాంటి ఇతర మసాలా వస్తువులు సామాన్యంగా నగరంలో వున్న ప్రతి సిగరెట్ దోకు వ్యాపారి అంగళ్ళలో అమ్మబడుతాయి. ఈ దుకాణాలు కోఠీలోను, గుల్జార్‌హౌస్, అబిడ్స్, రెజిమెంటల్ బజారు, మోండా మార్కెట్లలో వున్నాయి. ఈ అంగళ్ళు మంచి ప్రతి మూడు నాలుగు రోజులకొకసారి నేరుగా కిళ్ళీ కొట్లకవసరమయే మసాలా పానులు, తమలపాకులు వరవడి అవుతాయి.

వ్యాపారుల సహాయం

ఇటీవల విడుదోగులు కొందరు, వ్యాపారులనుండి, మరి కొన్ని ఇతర స్వల్పధన సంస్థలనుండి అర్థిక సహాయం పొంది కిళ్ళీ కొట్లలో వ్యాపారం సాగిస్తున్నారు. లయన్స్‌క్లబ్, కొన్ని సిగరెట్ల సంస్థలు, దేశరక్షణలో వికలాంగులైన వారికి ఆమర్య "కిళ్ళీ కొట్లను" బహుమతిగా ఇచ్చాయి. అంత నగరాలలో రెండువేలకుపైగా ప్రజల కిళ్ళీకొట్లపై ఆధారపడివారు. కిళ్ళీ లకు అవసరమయ్యే మసాలా, పానులు నగరంలో అర్థాను తయారుచేసే వారు, తమలపాకులమ్మేవారు. నెలసి మ మారు బదారు వందలకుపైగా ఉన్నారు. వారికి జీవనోపాధి కిళ్ళీ కొట్లు కలిగిస్తున్నాయి.

కిళ్ళీ సహచరులు

కిళ్ళీ కొట్లలో కేవలం కిళ్ళీలతోపాటు పక్కపాడి సిగరెట్లు, చుట్టలు, అగ్గి పెట్టెలు కూడా అమ్ముతారు. కొన్ని కొట్లలో పిక్రోమాక్స్ లైట్లు, ట్రాన్జిస్ట్ బాడుగకు లభిస్తాయి.

మరికొన్ని కిళ్ళీ కొట్లలో ముఖ్యంగా చొరస్తాలలో గల, పెద్ద పెద్ద హోటళ్ల ప్రక్కను, సినిమా హాలు ప్రక్కలను ఉన్న కొట్లలో దినపత్రికలు-వారపత్రికలు, సినిమా, చిత్రకథ లభిస్తాయి.

కొన్నింటిలో బ్లేడ్లు, బ్రెష్లు, తీపు బత్తీలు టూత్‌పేస్టులు, టూత్‌పేస్టులు కూడా అమ్ముతారు. మరికొన్నింటిలో గుండీలు పేస్ పౌడర్లు, పుస్తకాలు అమ్మబడుతాయి. మరి కొన్నింటిలో విస్కట్లు, సిస్టర్ పెంట్లు, దాక్టెట్లు లభిస్తాయి మరికొన్ని కొట్లలో తంబాకు తిమ్మాళ్, అవాసిన్, అమృతాంజన్ లాంటి మందులు, మరికొన్నింటిలో,

(మిగతా II వ పేజీలో)

నవ్వుపుట్టించే తెలుగు పసంగాలు

సేనాపతి భాష్యకాచార్యులు...

తెలుగు అధికార భాష కావడంతో తెలుగు మాతృభాష కానివారుకూడా తెలుగును అధ్యయనం వ్యవహారానికి పూనుకొనడం జరుగుతున్నది. తెలు గులో మాట్లాడడం గౌరవ ప్రదంగాను భావిస్తున్నారు.

అయితే తెలుగుభాషను అభ్యసిం చేమకొన్నవారు. సాహిత్యంలో ప్రవేశ మున్నవారు పరభాషలోను, సమావేశాల లోను బాహాటంగా ప్రసంగించ గలరు అట్టివారు భాషించడం ఆనందదాయ కమే కాని తెలుగుభాషను పరిచయం చేసుకోనివారు, తెలుగుభావితో కొద్ది పరిచయం మాత్రం గలవారు. అంటే తెలుగుభాషేతరులు. ఆంధ్రదేశంలో స్థిరనివాసం ఏర్పరచు కొనిన ఇతర భాషీయులు తెలుగువారలువా ప్రసం గించ బూనినపుడు పందర్భానికి అను వలుగన పదాలను వెదుర్కొనే వారు. పరాకంపం మాటల్లో తడబాటుకలిగిన వారు తెలుగు భాషకాక అన్యభాషందు విద్యాభ్యాసం చేసినవారు ఉపన్యసించి

నవుడు వారిమాటలు మనకు నవ్వుపుట్టి స్తాయి.

వాడు పరిశ్రమ

ఒకానొక గ్రామంలో పాడిపరిశ్రమ ప్రాంతంలోఉంటం జరుగుతూంది. అవూరి సర్పంచ్ ప్రారంభకులు పెద్దపాగాజుట్టు మీసాలు. తెల్లబట్టలు వేషం బాగానే ఉంది. వ్రేకముదుఅతనివంతుఉపన్యాసం పచ్చింది తడుముకొంటూ ప్రారంభిం దాడు. ఎన్నడూ ఎదిమందిలో మాట్లాడి ఎఱుగదేమో! అతని ఉపన్యాసం చూడండి-" హాళయ్యులారా "అన్నాడు సభలంతా గొల్లుమంది. అంతటితో ఆగి నాడా!" తూలాడు మనూల్లో పాడువరి కర్షిను ప్రాంతం ..."ఇదిఎంత అతా ప్యమో మీకుతెలుసు అతనిఉపన్యాసం వలన అగ్రామంలోని 'పాడి' అంతా పాడు" అయింది.

ఒక ఎగువుతి దిగువుతి జాతాధికారి (తెలుగువారే- కాని తెలుగునరిగాదు) సభలో బాహాటంగా అంగ్లంలో ఉపన్య సిస్తున్నాడు. "అసర్ కంట్రీ ఇజ్-క్స్ పోర్టింగ్ చిల్డ్రన్" అని సభలో ప్రజ లంతా తెలుగులో ఉపన్యసించాలని సెట్టుబట్టినారు. వారికేమో తెలుగు పద జాలం రాదు, అయినా ఇట్లు ఉపన్యా సాన్ని నెట్టివేశారు "ప్రతిఇయర్ మన కంట్రీనుండి బాగా చిల్డ్రన్ ఎక్స్ పోర్ట్ అవుతున్నాయి" అని

కవిగారు కీర్తిశేషులు

ఒకసారి ఒక సాహిత్యసభ జరిగింది సభకు ఒకసంస్థదు అధ్యక్షుడు (సంస్థాలకు విధాలాలిస్తారనే దృష్టితో సాహిత్యంతో సబంధంలేని ధనికులను సభకధ్యక్షులుగా ఉంచడం రివాజు లెండి) ఆయన ఒకకవిని పన్నాసిస్తు న్నాడు దానికిముందు రెండుమాటలు చెప్పాలికదా!" వారిమాటలు చూడండి "తుదయిగారు మంచి కీర్తిశేషులు" అన్నాడు (తుదయిగారు ఆశేషకీర్తిపం తులు- అని అవాలనుకున్నాడేమోపాపం కాని పదాలు తడబాటులో ఒకదాని కొకటి వచ్చినాయి)- పాపం బ్రతికుండ గానే కవిగారు కీర్తిశేషులైనారు. కవి గారికి తూపన్యాసం సంతోషంకన్న వంతాపమే కలిగించిందంటె నమ్మండి

నా దురదృష్ట వశాత్తు ఒకమహామ హాని చిత్రపటావిష్కరణోత్సవానికి పెళ్ళటం వంకనివించినది. ఆవిష్కర్త గొప్పవాడేగాని ఉత్సవంగురించి అవి ష్కర్తగురించి పరిచయంచేసే వ్యక్తి మాత్రం సాహిత్యగంధ తూన్యుడు కాని తెలుగులో బాహాటంగా గంభీరమైనపదా లతో ఉపన్యసించాలని ఆయనకుఆశట (తెలుగువాడుకదా! మరి) ఇంకేం ప్రారంభించినాడు "అయ్యవార్లారా! ఇప్పుడు పెద్దయ్యగారు..... మహా పేల చిత్రపటాన్ని ... హిమ్మరి, స్తారు" అన్నాడు పాపం తెడుతుఘాటల తడబాటు ఏంజేస్తారు అయ్యకు బహువ చనం అయ్యవార్లుఅని, ఉండనేఉంది. అది వంబోధించి ఆవిష్కరణకుబదులు "బహిష్కరణ" అన్నాడు అంతే తేడా- కాని మహాహార్థమునకు బదులు మహా దాదార్థము ప్రకటితమైంది

అసందర్భ పదాలు

ఇంకో జాతీయదినోత్సవ సంద ర్భంలో ఇట్లే పదాకావిష్కరణ కర్తను గూర్చి తెలుపుతు వ్యాఖ్యాత రంగస్థల భయంతో...తడుముకుంటూ...పోదు లారా! ప్రస్తుతము మీఎదుటనున్నా... (భయంలో పేరు మరచి పోయినాడు) బురర్రిమీసాలవాడు జాతీయ పతాకాన్ని అవరోహణం చేస్తారు". అన్నాడు. (అవరోహణం ఆరోహణం రెండు పదాలు పరిచయమే అతనికి కాని ఏ సందర్భాన ఏపదం ప్రయోగించాలో మాత్రం తెలియదు. అందుకని అవరో హణం అని అన్నాడు.) సభలో వారంతా బాలా బాధ పడ్డారు. అయి తేనేం ఇట్లాంటి అసంబద్ధ పదాల ప్రయోగానికి పాపపడ్డవారినిఅభినం దించ వలసిందే.

మరొకసభాంతంలో ఇట్లేకృతజ్ఞతలు చెప్పడానికి అవూరిలోని ఒక ఎంతులు గారిని నియమించినారు. ఆయన హుందాగా స్టేజిపైకి వచ్చినారు సభి కులు "అహా! ఎంతబాగామాట్లాడుతాడో అనుకున్నారు. మొదటిసారి భయం " తుపకము జయంచేసినందుకు కృత జ్ఞుల వారికి మా అధ్యక్షులు" ఇక చూడండి. సభలో అల్లరి నవ్వులకేకలు (పాపం అధ్యక్షులవారికి కృతజ్ఞతలు అని అనవలసిందిపోయి. తడబాటువలన పదవ్యత్యయమైంది.) అంతే! ఎంజేస్తాం మనంకూడా నవ్వితేసరి!.

కొత్తపదాలకోసం ఆరాటం

కొందరు తెలుగుభాష వచ్చినవారు కొత్తపదాలు ప్రవేశపెట్టాలనే ఇతూ హలం కలిగివుంటారు. మాతండ్రి వాళ్ళ నూతన పదసృష్టిలోని గమ్మత్తు ఒక పాటశాలలో వార్షికోత్సవం జరి గింది. పిల్లాదికారిగారు. పురప్రముఖు లు వచ్చినారు. కార్యక్రమాలన్నీ ముగిసి వందన సమర్పణ వచ్చింది ఒక ఉపాధ్యాయుడు ముందుకువచ్చాడు "పోదుడులారా! మొదట మన అధికారి గారికి అభినందనలు తెలుపుదు తేను కుంటున్నాం, అతర్వాత మీరంతా వచ్చినప్రు కన్కు మీఖ్యాదా తెలుపుదు చేస్కుంటున్నాం" అన్నాడు తెలుపు దుకు తెలియ జేస్తున్నాము. అనేఅర్థ మని అతని భావన కాని తెలియజేయటం అనేపదంకూడా సందర్భోచితం కాదు. ఇచ్చట "సమర్పించుట" అనేదే సమం జసం, మూతనపద సృష్టికర్తమరి ఒప్పు కోకుంటే ఎలా! అయినప్పటికి "తంచే చేసుమెప్పే కాలా ఎవరు!" అన్నట్లు ఉపాధ్యాయుడే దోష భూయిష్టంగా

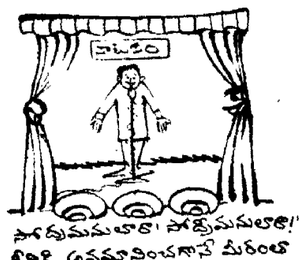

సోదుమనులారా! సోదుమనులారా! కీర్తికి ఉపమానించకూడదు మీరంతా మనుకుంటు మా భాష్యకాచార్యులు. ..

ప్రవంగిస్తే వాళ్ళకీకలో విద్యార్థులు ఎట్లుంటారోమరి!

అన్యభాషీయుల తెలుగు ప్రసంగాలు

తెలుగుభాషీయులే ప్రవంగాల్లో పద జాలం కోసం ప్రాకులాడితే ఇతరఅన్య భాషీయుల తెలుగుభాషణ ప్రమాణం చెప్పనలవి గాదు.

ఒక సాహిత్యవరిక అధ్యక్షుడుగా ఆహ్వానిస్తుడయ్యాడు ఒకవ్యక్తి. అతని భావ తెలుగుకాదు. కాని తెలుగుదేశ వాసుడు భావను అర్థంచేసికొంటాడు కాని ప్రవంగించటమంటేనే కష్టం.

అయితే సభలో ఒకభాషా వేత్త హాస్య యుతంగా చమత్కారంగా ఉపన్యసించి నాడు. ఈ విషయాన్ని అధ్యక్షుడు తమ ప్రసంగంలో ప్రస్తావించినాడు. "మహానుభవుల్లారా! ఇంతకాక ఉప న్యసం ఇచ్చిన వీరు-గ్రొప్పవాడు-వారి ఉపన్యాసం చాలా హాస్యాస్పదంగా ఉందెనను." అన్నాడు. సభలో అందరు నవ్వినారు. హాస్యయుతముఅని చెప్పు దానికి హాస్యాస్పదం అన్నాడు (అంటే భాషావేత్త ఉపన్యాసము చిలువలేలిపై నవ్వులపాలయ్యేదిన్నమాట) ఇట్లాంటి పత్రలు తాము ధారాళంగా మాట్లాడేభాష లోనే భాషించాలి.

మరొక సాంస్కృతిక సంస్థ కార్య క్రమంజరుగుతూందిదానికికూడా తెలుగు భాషేతరుడుకార్యదర్శి మీవాటక ప్రదర్శ నకు ముందు రంగంమీదికివచ్చి రెండు మాటలుచెప్పాలని అతని ఆశపాట గుండేరంగా రంగస్థలంపై విలబడి ఉప న్యాసం ప్రారంభించినాడు- సోద మనులారా! సోద్రమనులారా! ఈకార్య క్రమంకు అవమానిలచగానే మీరంతా

(మిగతా II వ పేజీలో)